

Beste raads- en statenleden,

Zo'n 48 uur geleden hoorden de bewoners van het dorp Moerdijk woorden die tot nu toe al tientallen jaren een dreiging vormden, maar nooit eerder expliciet door bestuurders werden uitgesproken:

“dit betekent dat het dorp op termijn gaat verdwijnen.”

Zelfs voor mensen die dit nieuws zagen aankomen, of misschien zelfs al een beetje hadden verwacht, kwamen deze woorden keihard aan. Laat staan voor de mensen die dit niet hadden zien aankomen.

Vanaf dinsdagavond is hiermee een achtbaan aan emoties, gedachten en media-aandacht op de mensen in Moerdijk afgekomen. En op al deze aandacht zat lang niet iedereen te wachten. Het ongeloof over de ontstane situatie reikte veel verder dan de grenzen van het dorp. De toekomst van het dorp is al twee dagen lang het gesprek van de dag in het hele land.

En hoewel er nog helemaal geen sprake is van een officieel besluit, is er dinsdagavond een geest uit een fles gekomen die u er hier vanavond, komende week, en ook op 1 december niet meer in krijgt.

Want de woorden zijn uitgesproken.

Maar wat betekent dit nu eigenlijk?

Het is belangrijk om hier vanavond voor u te benadrukken wat het in ieder geval NIET betekent.

Het betekent NIET dat alle inwoners het dorp nu zo snel mogelijk willen verlaten.

Ja, er zijn mensen die willen vertrekken, of zelfs al vertrokken zijn. Ook mensen die liever waren gebleven. En ja, er zijn mensen voor wie de boodschap van afgelopen dinsdag de reden vormt om te willen vertrekken. Hoe dan ook: de mensen die willen vertrekken hebben nog veel vragen. Over compensatie, of bijvoorbeeld termijnen. Over keuzevrijheid. En over hoe je een gedwongen vertrek menswaardig kunt faciliteren. Want dat het vertrek voor veel mensen gedwongen voelt, daar hoeven we niet omheen te draaien. U vraagt daarbij van

mensen om te vertrouwen op antwoorden en garanties die er nog niet zijn. Ik kan u zeggen: dat is bijna niet te doen.

Maar er zijn ook mensen die simpelweg nog niet weten wat ze willen. Die twijfelen. Wat doet mijn buurvrouw? Wat doen mijn vrienden? En: waar vind ik weer wat ik hier heb opgebouwd? Is dat überhaupt nog ergens te vinden? Wat gebeurt er eigenlijk de komende vijf, of tien jaar in het dorp? En wat gebeurt er met die aspecten in het dorp waar voor mij vanaf hangt of ik het leefbaar vind of niet? Die zijn namelijk niet alleen afhankelijk van of ik zelf blijf, maar kunnen net zo afhankelijk zijn van of anderen blijven. Wat kunt u als gezamenlijke overheden doen om mensen die twijfelen perspectief te bieden? Het is nu aan u om mensen die niet weten wat ze willen hierin te voorzien. En het is daarbij essentieel om u te beseffen dat van dit perspectief kan afhangen wat de einddatum van het dorp daadwerkelijk zal zijn. Want hoe minder twijfelaars perspectief voelen, hoe eerder zij geneigd zullen zijn naar vertrek. En met elke inwoner die vertrekt, brokkelt een klein stukje van de sociale structuur verder af. Het is aan U als gezamenlijke overheden om deze sociale structuur te beschermen, zo lang er mensen zijn die zich hiervoor met hart en ziel willen blijven inzetten. Beeld u even in: u woont in het dorp Moerdijk, en u heeft jonge kinderen. Laten we zeggen 2, of misschien 3 jaar. Durft u het nog aan om deze kinderen komend jaar aan te melden op de basisschool in het dorp? Of voelt u direct al de twijfel?

Dat de woorden zijn uitgesproken, betekent dus NIET dat we de twijfelaars maar aan hun lot moeten overlaten. Help hen om elkaar vast te kunnen houden.

En dat brengt me bij de laatste groep. De mensen die willen blijven. Het is misschien lastig voor u om het zich voor te stellen, zeker na wat er de afgelopen dagen allemaal over het dorp is gezegd en geschreven. Maar er ook vandaag, en ook morgen, bewoners die in Moerdijk willen blijven. Omdat het nu eenmaal een fijne, sociaal veilige, hechte, nuchtere, en strijdvaardige gemeenschap is. En nee, niet iedereen is nog strijdvaardig om een besluit te willen veranderen of tegen houden. Moerdijkers zijn ook realistisch. Maar als

Moerdijkers de schouders eronder moeten zetten om te kunnen blijven wonen in een leefbaar dorp, dan gaan de schouders eronder. Het is alleen zo verdomd lastig dat zij hiervoor niet alleen meer afhankelijk zijn van elkaar, maar nu ook van u. Want of, en hoe lang, het dorp nog leefbaar blijft, zal mede afhangen van wat u bereid bent om voor deze mensen te doen. En hoe langer u wacht om hiervoor perspectief te bieden, hoe minder mensen u erop zullen vertrouwen dat u net zo hard voor de leefbaarheid wil vechten als de mensen in het dorp zelf.

Dat de woorden zijn uitgesproken betekent dus NIET dat de inwoners die willen blijven het dorp zelf wel leefbaar kunnen houden. Want de geest uit de fles drukt als een loden last op de jaren die in het verschiet liggen. En pas als u – samen met de bewoners – een zorgvuldige sociale analyse maakt, begrijpt u echt wat het de komende jaren van u vraagt om een deel van deze last van de schouders van de Moerdijkers af te halen.

Laat de gesprekken over Moerdijk de komende tijd niet gaan over sloop of spookdorpen. Jaag niet nog meer mensen het dorp uit dan op dit moment al is gebeurd. Maar vraag de mensen die willen blijven hoe je hen kunt helpen om het in de jaren die komen leefbaar te houden. En doe dit dan ook. Want, en dan sluit ik graag af met de woorden waarmee ik op 4 november jongstleden ook mijn betoog eindigde, wij zijn en wij blijven mensen. En geen hectares.